

D'extradits i excarcerats

Lamentablement, aquestes últimes setmanes ha anat en boca de tot hom la paraula *extradició*. Com altres vegades, l'actualitat ens serveix d'excusa per parlar de determinats termes. L'acció de fer efectiva una extradició és *extradir*, i no *extraditar*, un calc del castellà que no tan sols provoca que es digui malament l'infinitiu, sinó també la conjugació que en deriva. El verb *extradir* es conjuga com el verb *servir*, i per tant són incorrectes formes com ara *extradita* ("El jutge extradeix el detingut" i no "El jutge *extradita* el detingut") i el participi *extradit*, que ha de ser *extradit* ("El detingut *extradit* ha entrat a presó" i no "El detingut *extradit* ha entrat a presó").

Però no tan sols els polítics han estat en l'ull de l'huracà aquestes últimes setmanes, sinó que la fiscalia també ha amenaçat els Comitès de Defensa de la Repúbli-

Sabíeu que...

En català les sigles són invariables pel que fa al nombre, és a dir, no duen cap marca de plural.

ca, els coneguts com a CDR, i no com a CDRs o CDR's. En català, les sigles no porten cap marca de plural. El plural s'indica a través dels elements que acompanyen la sigla, com ara l'article o el verb.

També es parla de la repressió que l'Estat espanyol està exercint contra l'independentisme. La paraula *repressió* es pronuncia amb essa sorda, com altres mots formats pels grups *-press-* (*expressió*, *impressió*, *pressió*), *-gress-* (*agressió*, *agressor*, *digressió*) i *-miss-* (*premissa*, *comissió*, *inmissió*) que sovint es pronuncien malament amb essa sonora.

I pel que fa al vocabulari jurídic, una altra paraula que es diu incorrectament és *auto*. *Auto* només és l'abreviatura d'*automòbil* i no es pot fer servir en el sentit de resolució judicial, que és *interlocutòria*. Per exemple, "el jutge Llarena va citar els investigats per comunicar-los la interlocutòria de processament", o "l'ordre de processament", i no "l'*auto* de processament".

Finalment, el verb que cal fer servir quan el jutge treu algú de la presó és *excercer*, i no *excercel·lar* o *excercelar*: "El jutge no ha permès l'*excercer* de Jordi Sánchez perquè pugui ser investit". *

Pompeu Fabra
en una imatge
de joventut / ARXIU

Enfabrats

L'interès per Fabra va en augment: un espectacle infantil, un còmic, un calendari, un portal, un suplement, una gran inauguració, una projecció, un abecé, un altre suplement, un espai d'internet, un carter, una ruta, una entrevista, un programa, uns espais terminològics, un monogràfic, una rajola de xocolata, una conferència (moltes, de fet), un llibre (uns quants) i així anar fent. L'Any Fabra ha despertat la febre per Fabra.

Si es tracta d'una febre lleugera, la simptomatologia és clara: ànsia pel personatge (què va fer, què va dir?, on va néixer?, on va viure?, on va anar?...), i petit delit per l'obra (l'*Ensayo* va ser la primera gramàtica?, ell sol va escriure el *Diccionari*?, quina és la gramàtica dels mestres?...). A parer meu, aquesta és una febre dolça. No hi ha mal de cap ni malestar. Cadascú descobreix o redescobreix el personatge i l'obra al grau que l'interessa. Hi ha qui descobreix que Fabra era llaminer mirant-se els dits: "Que bona, aquesta xocolata!"

Però quan la febre arriba als savis (de la llengua), aleshores salta el perill: o hi ha lucidesa o hi ha deliri. Perquè amb l'excusa de Fabra, el savi s'endinsa en l'ànima del Mestre -"Fabra hauria dit...", "Fabra no hauria dit..."- i, amb una certa debilitat d'esperit, comença a parlar de la llengua després de Fabra.

Gabriel Bibiloni és exemple de lucidesa en l'article *Si jo hagués estat Pompeu Fabra*, que va publicar en el seu blog el 28 de febrer. Sempre hi ha vist molt clar, en aquest afer. L'autor desplega un argumentari que em fa aixecar

del sofà. Llegeix, si et plau, magnífic, li deixo anar a la meua parella abnegada. Em mira: hi ha vida després de Fabra? N'hi ha, n'hi ha!, llegeix.

Al començament de la codificació del català, Fabra i el seu entorn van optar per la llengua parlada... a Barcelona. Van optar, doncs, per una morfologia unitària, la de Barcelona. L'altra els semblava antiga i estranya. I van sacrificar la morfologia tradicional "més o menys unificada", de manera que ara, cent anys després, tenim una morfologia verbal per a cada dialecte. "O subdialecte, o comunitat autònoma, que tot és la mateixa anomalia."

Aquest és el Bibiloni que (m')interessa. El Bibiloni que troba a faltar un estàndard morfològicament nacional i que el presenta sabent, fins i tot, que "la immensa major part dels lingüistes i usuaris de la llengua no en voldrien ni sentir a parlar". Coratjós com Alcover, tenaç com Moll, conspicu com Corbera, sap detallar la proposta: el present de subjuntiu amb *i*; l'imperfet de subjuntiu amb *às*, *asses*, *às*. Etcètera, etcètera.

En els estàndards composicionals, hi ha renúncies. Aquest seria el preu per aconseguir una llengua estàndard unificada, el preu per un estàndard amb continuïtat històrica. Bibiloni diu que és un "*divertimento*, un joc d'imaginació". No us el cregueu. Llegiu-vos la proposta sencera i hi trobareu un savi que parla de llengua amb l'excusa de Fabra.

Un altre dia us parlaré del deliri, que sap especialment greu quan ve de ments preclares. *